

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság

4.Bf.402/2022/8.

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2023. március 9. napján tartott nyilvános ülésen kihirdette a következő

v é g z é s t:

A választás rendje elleni büntett miatt Terhelt1 ellen indult büntetőügyben a Fővárosi Törvényszék 2022. november 9. napján kihirdetett 33.B.379/2021/24-I.számú ítéletét helybenhagyja.

Köteles a vádlott a másodfokú eljárásban felmerült 15.600,- (tizenötezer-hatszáz) forint bűnügyi költséget az államnak megfizetni.

A végzés ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] A Fővárosi Törvényszék (a továbbiakban: törvényszék) 33.B.379/2021/24-I. számú ítéletében Terhelt1 vádlottat bűnösnek mondta ki 2 rendbeli választás rendje elleni büntettben [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 350. § (1) bekezdés d) pont II. fordulata]. Halmazati büntetésül a vádlottat 300 napi tétel, napi tételösszegeként 1.000,- forint, így összesen 300.000,- forint pénzbüntetésre ítélte. A pénzbüntetés megfizetésére hathavi részletfizetést engedélyezett, az egyhavi részletösszegeként 50.000,- forintban állapította meg.

[2] Rendelkezése szerint a pénzbüntetést napi tételenként kell átváltoztatni fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre, ha a vádlott az egyhavi részlet megfizetését elmulasztja vagy a pénzbüntetést nem fizeti meg.

[3] A bűnjelként kezelt ajánlóívek lefoglalását megszüntette, és azokat egyéb2nak rendelte megküldeni.

[4] Kötelezte a vádlottat az eljárás során felmerült 82.200,- forint bűnügyi költség megfizetésére.

[5] Az ítélet ellen az ügyészség a vádlott terhére, pénzbüntetés helyett végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés kiszabása, míg a vádlott és a védője felmentés érdekében jelentett be fellebbezést.

[6] Az ügyészség a fellebbezése indokolásában kifejtette, hogy a törvényszék az ítéletében annak ellenére szabott ki pénzbüntetést, hogy annak megfizetését a vádlott jövedelmi és vagyoni körülményei nem teszik lehetővé: 2022. szeptember 1-je óta munkanélküli, a havi 50.000,- forint összegű álláskeresési támogatásból és a megtakarításaiból él a munkahellyel ugyancsak nem rendelkező élettársával, a három gyermeke után havonta 124.000,- forint tartásdíjat kell fizetnie. Ráadásul a vádlott a pénzbüntetés (vagy akár annak egyetlen részlete) megfizetésének elmulasztása esetén – a szabadságvesztésre történő átváltoztatás folytán – sokkal súlyosabb helyzetbe kerülne, mintha őt felfüggesztett szabadságvesztésre ítélték volna.

[7] Kérte annak a büntetés kiszabása körében történő értékelését, hogy a vádlott a bűncselekményt két jelölt tekintetében követte el. Hangsúlyozta továbbá, hogy a vádlott terhére megállapított bűncselekmény három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, azonban a társadalomra veszélyessége kiemelkedő, mivel állampolgárok választójogának kijátszását célozza

[8] Az ügyészség álláspontja szerint a vádlott esetében pénzbüntetéssel a büntetési célok nem érhetők, az nem felel meg a büntetéskiszabási elveknek sem; ezért indítványozta végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés kiszabását.

[9] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség (a továbbiakban: fellebbviteli ügyészség) a büntetőügy irataival együtt megküldött BF.822/2022/6. számú átiratában az ügyészség fellebbezését fenntartotta, a védelmi jogorvoslatokat alaptalannak értékelte.

[10] Az átirat szerint a törvényszék eleget tett az ügyfelderítési kötelezettségének, a teljeskörű bizonyítást követően megalapozott tényállást állapított meg, továbbá az indokolási kötelezettségét teljesítette. Okszerűen következtetett a vádlott elkövetéskori tudattartalmára (szándékára), ezáltal a bűnösségére, a bűncselekmények jogi minősítése törvényes. A törvényszék helyesen ismerte fel, hogy az ajánlóívek egyben hamis magánokiratok, azonban a halmazat csak látszólagos a választás rendje elleni büntett és a hamis magánokirat felhasználásának vétsége között. A bűncselekmény rendbelisége csakugyan a képviselőjelöltek számához igazodik.

[11] A fellebbviteli ügyészség rámutatott arra is, hogy a törvényszék hiánytalanul sorolta fel a büntetés kiszabásánál irányadó körülményeket, azonban tévesen alkalmazott pénzbüntetést a vádlottal szemben. Figyelemmel az általa elkövetett bűncselekmények tárgyi súlyára és – az országgyűlési választások hitelességébe vetett bizalom megrendítésére alkalmas – jellegére, a büntetési célok (generális és speciális prevenció) kizárólag

szabadságvesztés kiszabásával érhető el. A feltárt enyhítő körülmények valóban megalapozzák a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztését, illetve azt, hogy az ítéltábla a szabadságvesztés tartamát az irányadó középértéktől a vádlott javára jelentős mértékben eltérve állapítsa meg.

[12] Mindezekre tekintettel a fellebbviteli ügyészség indítványozta, hogy az ítéltábla az elsőfokú ítéletet változtassa meg, a vádlottal szemben – pénzbüntetés helyett – szabjon ki felfüggesztett szabadságvesztést (előzetes mentesítés alkalmazása nélkül), egyebekben a törvényszék ítéletét hagyja helyben.

[13] A védő a fellebbezése írásos indokolásában arra hivatkozott, hogy a törvényszék a megalapozott tényállásból helytelen következtetést vont le a vádlott bűnösségére, továbbá tévesen minősítette a cselekményt a Btk. 350. § (1) bekezdés d) pontjának II. fordulata szerint.

[14] Érvelése szerint a hamis adatok feltüntetése – mint a választás rendje elleni bűntett egyik elkövetési magatartása – csak akkor állapítható meg, ha az elkövető az ajánlóíveken más személy vagy nem létező személy adatait tünteti fel. Ebből következően jelen ügyben a bűncselekményt nem a vádlott, hanem az eljárás során ismeretlenül maradt személy követte el, aki a hamis adatokat az ajánlóívekre ráírta.

[15] Kérte annak figyelembe vételét, hogy a kérdéses bűncselekmény csak szándékosan valósítható meg, viszont a vádlott esetében csak gondatlanság (hanyagság) állapítható meg, figyelmetlenségből a más által gyűjtött aláírásokat tartalmazó ajánlóívet is aláírta; ez nem vezethet a bűnösség kimondására.

[16] A fentiekre tekintettel a védő indítványozta az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a vádlott felmentését.

[17] A védő a nyilvános ülésen tartott perbeszédében arra hivatkozott, hogy a törvényszék eltért a vádirati tényállástól, amikor a hamis adatok feltüntetését állapította meg a vádlott terhére, szemben az ügyészség minősítésével, amely szerint a terhelt jogosulatlan írta alá az ajánlóíveket. A védelem álláspontja szerint az aláírásokat gyűjtő személy által az ajánlóív aláírása nem minősülhet hamis adatok szolgáltatásaként.

[18] Az ítéltábla a vádlott terhére és javára bejelentett fellebbezéseket egyaránt alaptalannak találta.

[19] Az ítéltábla a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 590. § (1) bekezdése alapján az elsőfokú ítéletet az azt megelőző bírósági eljárással együtt bírálta felül. Mivel a vádlotti és a védelmi fellebbezést nem csupán a Be. 583. § (1) bekezdésének a) és b) pontjaiban írt rendelkezéseket érintően terjesztették elő, nem volt helye az elsőfokú ítélet Be. 590. § (3) bekezdése szerinti korlátozott felülbírálatának. Ennek megfelelően a másodfokú felülbírálat kiterjedt az eljárási szabályok megtartásának, az elsőfokú ítélet megalapozottságának, a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény

minősítésére és a büntetés kiszabására vonatkozó rendelkezéseknek, valamint az indokolás helyességének a vizsgálatára is [Be. 590. § (2) bekezdés].

[20] Megállapítható, hogy az elsőfokú bírósági eljárásban nem történt olyan a Be. 608. § (1) bekezdés a-d) és f) pontjaiban írt abszolút eljárási szabálysértés, amely az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és a törvényszék új eljárásra utasítását indokolná.

[21] A törvényszék nem valósított meg olyan, a Be. 609. § (1) bekezdésében meghatározott relatív eljárási szabálysértést sem, amely lényeges hatással lett volna az eljárás lefolytatására, a vádlott bűnösségének megállapítására, a bűncselekmény minősítésére vagy a büntetés kiszabására.

[22] Az ítéltábla az elsőfokú ítélet indokolásában a személyi körülményekre vonatkozóan megállapított tényeket – a vádlottnak a nyilvános ülésen tett nyilatkozata és a bűnügyi nyilvántartás adatai alapján – az alábbiak szerint egészíti ki:

- asztalosként végzett alkalmi munkákból a vádlottnak havonta kb. 200.000,- forintos jövedelme van (álláskeresői támogatásban már nem részesül), de tervei szerint 2023. március végétől újra vállalkozóként fog dolgozni;

- élettársának velük egy háztartásban élő két kiskorú gyermekét is eltartja, a korábbi kapcsolatából származó három gyermeke után fizetendő tartásdíj összegszerűsége havi 150.000,- forintra emelkedett (ezt részben a megtakarításaiból tudja fizetni);

- a Budapesti IV. kerületi Rendőrkapitányságon 271/2022.bü. számon a 2022. február 20-án elkövetett garázdaság vétsége miatt, a Budapesti I. kerületi Rendőrkapitányságon 641/2022.bü. számon a 2022. szeptember 21-én elkövetett személyi szabadság megsértésének büntette miatt indult ellene büntetőeljárás.

[23] Az ítéltábla a törvényszék által megállapított tényállást felderítettnek, hiánytalannak, a bizonyítás anyagát képező ügyiratok tartalmával egyezőnek, valamint helytelen ténybeli következtetésektől mentesnek értékelte, így azt az elsőfokú ítélet felülbírálata során a Be. 591. § (1) bekezdése alapján irányadónak tekintette. Egyébként a fellebbezést előterjesztők az ítéleti tényállást nem támadták, a védő mindössze a vádlotti tudattartalommal kapcsolatos következtetéssel nem értett egyet.

[24] A törvényszék a tárgyaláson kihallgatta a vádlottat, tanú1, tanú2, tanú4, tanú7, tanú9, tanú12, tanú14 (korábbi neve: tanú14), tanú17, tanú18, tanú19 tanúkat, felolvasással tette a bizonyítás anyagává tanú22 tanú vallomását, míg ismertetéssel az eljárás során beszerzett releváns iratokat. Helyesen járt el, amikor a vádlott és a védő által valósnak elfogadott tények tekintetében mellőzte a bizonyítást. A törvényszék – a Be. 561. § (3) bekezdés d) pontjában foglaltak szerint eljárva – az ítélete indokolásában megjelölte azokat a bizonyítékokat, amelyekre a döntését alapította.

[25] A vádlott csakugyan ténybeli beismerő vallomást tett, ugyanis elismerte, hogy az ajánlóíveknek egyéb2ba történő leadása előtt az aláírásgyűjtő személy aláírását nem tartalmazó íveket is aláírta, annak tudatában, hogy az íveken lévő aláírásokat, adatokat nem ő, illetve nem kizárólag ő gyűjtötte. Ugyanígy járt el a másik jelölt, tanú22 esetében is. Egyébként a vádlott már a 2019. március 20-ai gyanúsított kihallgatása során is úgy nyilatkozott, hogy mind az ő, mind tanú22 vonatkozásában aláírta az aláírásgyűjtő aktivisták által neki visszaadott ajánlóíveket, de nem gondolta, hogy ezzel bűncselekményt követ el (*kihallgatási jegyzőkönyv, nyomozati irat 637. oldal.*) A 2022. március 25-ei tárgyaláson tett vallomása szerint az volt a jellemző, hogy egy ajánlóívre több (akár húsz) személy is gyűjtött aláírásokat, és az ajánlóíveket egymás között cserélgették. Azért írta alá az ajánlóíveket, mivel végső soron ő volt a jelölt, tehát magának gyűjtötte az aláírásokat. Ügyészi kérdésre adott válasza szerint tisztában volt azzal, hogy az ajánlóíven az ajánlásgyűjtő aláírása érvényességi kellék (*10. számú tárgyalási jegyzőkönyv 3. és 6. oldal.*)

[26] Az ítéltábla kiemeli, hogy a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 125. § (2) bekezdése értelmében egyéb2ra leadott ajánlások ellenőrzése kiterjed a Ve. 122. §-ban foglalt követelmények teljesülésére, így arra is, hogy az ajánlóív tartalmazza-e az ajánlásokat gyűjtő személy nevét és aláírását, amely a Ve. 126. § c) pontja értelmében egyben érvényességi kellék is.

[27] A törvényszék helyesen fejtette ki, hogy az ajánlóíven az aláírásgyűjtő neve és aláírása feltüntetésének a hitelesség szempontjából van jelentősége, és az aláírásgyűjtő személy felelősséggel tartozik azért, hogy az ajánlóívet valóban olyan személyek írják alá, akik az ajánlóíven szereplő jelöltnek ajánlást kívánnak adni. Az aláírásgyűjtő felel az ajánlóíven feltüntetett személyi adatokért is. A Ve.-hez fűzött Nagykommentár szerint az aláírásgyűjtőre vonatkozó adatok feltüntetése előírásának indoka az, hogy a személyes adatokat kezelő személyek mindvégig beazoníthatók legyenek, és az esetleges visszaélések esetén a felelősségük megállapítható legyen.

[28] A hamis adatok feltüntetése a választási eljárás során felmerülő adatszolgáltatási kötelezettség teljesítése körében valósulhat meg, a részvételi jog törvényes gyakorlása szempontjából jelentőséggel bíró adatok tekintetében, amelyeket a Ve. 122. §-a tartalmaz. Ezek között az ajánlásgyűjtő személy neve és aláírása a Ve. 122. § (6) bekezdésében szerepel.

[29] Jelen esetben a vádlott azzal a magatartásával, hogy valótlanul saját magát tüntette fel aláírásgyűjtőként, nem jogosulatlanul írt alá, hanem valótlan nyilatkozatot tett. Nevezetesen aláírásával azt igazolta, hogy egyéb2ra leadott ajánlóíveken mindkét jelölt tekintetében kizárólag ő gyűjtötte az aláírásokat, holott ez nem így történt. A rendelkezésre álló adatok alapján aggálytalanul megállapítható volt, hogy a vádlott azért írta alá az ajánlóíveket, hogy az azokon szereplő ajánlásokat valónak, hitelesnek és érvényesnek fogadja el a választási iroda. Nem kétséges a bűncselekmény szándékos elkövetése sem, mivel a vádlott tisztában volt azzal, hogy az aláírásgyűjtő neve és aláírása érvényességi kellék, miként azzal is, hogy olyan ajánlóíveket is aláírt, amelyeken szereplő személyek aláírását és adatait nem ő szerezte be. Tehát a gondatlan elkövetés fel sem merülhetett.

[30] Mindezekre tekintettel a törvényszék okszerű következtetést vont le a vádlott bűnösségére, és törvényesen minősítette a bűncselekményt a Btk. 350. § (1) bekezdés d)

pontjának II. fordulatába ütköző választás rendje elleni büntettének (egyébként az ügyészség is e fordulat szerinti bűncselekmény miatt emelt vádat), amely – a jelöltek számához igazodóan – csakugyan 2 rendbeli. Miként a BH2017.109. számon közzétett eseti döntés is rögzíti, a választás rendje elleni büntett esetében az elkövetői magatartás nem az adott választás (szavazás) absztrakt, elvont kockázatát jelenti, hanem az adott jelölt személyére konkretizált akaratkifejezés eltérítését, meghamisítását. Mindig vizsgálendő az elkövető által célba vett választás természete, szabályozottsága; amennyiben az egyéni jelöltre vonatkozik, akkor a bűncselekmény annyi rendbeli, ahány egyéni jelölt esetében eltérítik, meghamisítják a választói akaratot.

[31] A jogi minősítés körében a törvényszék helytállóan hivatkozott arra is, hogy az ítélezési gyakorlat szerint a „hamis adat feltüntetése” elkövetési fordulat szükségképpen hamis magánokirat készítésével jár együtt, amelynek felhasználása esetén (pl. egyéb2ban történő leadás alkalmával) nem létesül valószínűsíthető halmazat a Btk. 345. §-ban meghatározott hamis magánokirat felhasználása vétségével (BH2017.109.).

[32] A Btk. 80. § (1) bekezdése szerint a büntetést a törvényben meghatározott keretek között, céljának szem előtt tartásával úgy kell kiszabni, hogy az igazodjon a bűncselekmény tárgyi súlyához, a bűnösség fokához, az elkövető társadalomra veszélyességéhez, valamint az egyéb enyhítő és súlyosító körülményekhez.

[33] A választás rendje elleni büntett esetében 3 évig terjedő szabadságvesztés szabható ki, de jelen ügyben a bűnhalmazat miatt – figyelemmel a Btk. 81. § (1), (2) és (3) bekezdéseiben foglaltakra – 4 év 6 hónap szabadságvesztés szabható ki.

[34] A Btk. 33. § (4) bekezdése szerint, ha a bűncselekmény büntetési tételének alsó határa nem éri el az egy év szabadságvesztést, szabadságvesztés helyett elzárás, közérdekű munka, pénzbüntetés, foglalkozástól eltiltás, járművezetéstől eltiltás, kitiltás, sportrendezvény látogatásától való eltiltás vagy kiutasítás, illetve e büntetések közül több is kiszabható.

[35] A törvényszék a büntetés kiszabása irányadó bűnösségi körülményeket szinte teljeskörűen feltárta és kellő nyomatékkal értékelte, az mindössze annyiban szorul pontosításra, hogy a vádlott öt gyermek eltartásáról köteles gondoskodni. Csakugyan enyhítő körülmény a vádlott büntetlen előélete, a hozzátartozók eltartásáról való gondoskodás, és ezekhez képest nagyobb súllyal az, hogy a büntetőügy jogerős elbírálásáig közel öt év telt el, amelyből a vádlott viszonylag hosszabb ideig, három és fél évig állt büntetőeljárás hatálya alatt. A ténybeli beismerés valóban nem volt a vádlott javára értékelhető, mivel az nem terjedt ki a bűnösség elismerésére. Súlyosító körülmények nem állnak fenn, a két jelölt vonatkozásában történt elkövetés – szemben az ügyészség fellebbezése indokolásában foglaltakkal – csupán a bűnhalmazat megállapítását alapozta meg (további súlyosító körülményként nem értékelhető). Időközben a vádlottal szemben más jellegű bűncselekmények miatt két büntetőeljárás indult, azonban e tény súlyosító körülményként nem vehető figyelembe.

[36] Az ítéltábla nem látott okot a büntetés súlyosítására, végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés kiszabására, mivel úgy ítélte meg, hogy a törvényszék által alkalmazott pénzbüntetés, illetőleg annak napi tételszáma igazodik a bűncselekmény tárgyi súlyához, a

vádlott társadalomra veszélyességéhez és a feltárt bűnösségi körülményekhez, továbbá alkalmas a büntetési célok (egyéni és általános bűnmegelőzés) elérésére.

[37] A pénzbüntetésnek a törvényi minimumban, 1.000,- forintban meghatározott napi tételösszege megfelel a vádlott jövedelmi és vagyoni helyzetének.

[38] Figyelemmel az alkalmi munkából szerzett jövedelmére és a megtakarításaira, nincs ok azt feltételezni, hogy a vádlott a pénzbüntetést ne tudná megfizetni, ha részletekben is.

[39] A részletfizetéssel, a pénzbüntetés esetleges átváltoztatásával, illetőleg annak módjával, a lefoglalt iratokkal, valamint a bűnügyi költség összecszerűségével és viselésével kapcsolatos ítéleti rendelkezések helyesek és törvényesek.

[40] Mindezekre figyelemmel az ítéltábla – a Be. 598. § (2) bekezdése szerint tanácsulésen – a fellebbezésekkel támadott elsőfokú ítéletet a Be. 605. § (1) bekezdése szerint helybenhagyta.

[41] A másodfokú eljárásban a kirendelt védőnek a nyilvános ülésen való jelenlétével kapcsolatban felmerült bűnügyi költség viseléséről hozott rendelkezés a Be. 145. § (1) bekezdés a) pontján, a Be. 574. § (1) bekezdésén és a Be. 613. § (1) bekezdés alapul.

[42] Az ítéltábla határozata elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 615. § (1) és (2) bekezdéseiben foglalt előírások zárják ki, ugyanis a vádlott vonatkozásában az elsőfokú bírósággal ellentétes döntés nem született.

Budapest, 2023. március 9.

Dr. Lőrinczy Attila István s.k. tanács elnöke, Dr. Zsótér Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Dr. Németh Nándor s.k. bíró

A Fővárosi Törvényszék 2022. november 9. napján kihirdetett 33.B.379/2021/24-I. számú ítélete – a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 4.Bf.402/2022/8. számú határozata folytán – 2023. március 9. napján jogerőre emelkedett.

Budapest, 2023. március 9.

Dr. Lőrinczy Attila István s.k.

a tanács elnöke